

Parlamentul educației

Parlamentul Educației

Ianuarie 2021

*Material realizat de către Consiliul Național al Elevilor, cu sprijinul
Reprezentanței UNICEF în România.*

Ilustrații: Biroul de Presă al Consiliului Național al Elevilor, Ana Năstase.

Cuvânt înainte

Anul 2020 a fost un an al schimbărilor, care a venit cu mari provocări pentru noi toți. Printre cele mai afectate sectoare ale societății se află, însă, sectorul educațional din România. Peste 900 de mii de elevi nu au avut acces la internet și, implicit, la educație începând din luna martie, iar acest lucru a adâncit, în cele mai multe cazuri, clivajele deja existente în sistemul de învățământ.

Cele două runde de alegeri din anul 2020, alegerile locale și alegerile generale, au provocat partidele să găsească soluții fezabile pentru educație, care să aibă un impact real și rapid pentru elevii din România. Acum, odată cu instalarea noului Parlament, putem vorbi, în adevăratul sens al cuvântului, despre o nouă etapă pentru educație.

Acest material inițiat de către elevii din România este menit să expună principalele probleme din sistemul educațional la momentul actual și să propună soluții fezabile pentru acesta. Sperăm, așadar, ca paginile următoare să vă fie de un real ajutor în activitatea parlamentară pe care o veți desfășura, având în vedere întotdeauna interesul superior al cetățenilor.

Cu deosebită considerație,

Consiliul Național al Elevilor

Reprezentanța UNICEF în România

Cuprins

I.	Finanțare adecvată	5
II	Burse în toată România	8
III.	Educație fără corupție	11
IV.	Curriculum de calitate	14
V.	Digitalizarea educației	17
VI.	Educație incluzivă	20
VII.	Desegregare școlară și managementul diversității școlare	24

Finanțare adecvată

I. Finanțare adecvată

Care sunt problemele

Finanțarea, în învățământul preuniversitar, se împarte în trei categorii: de bază (de la bugetul de stat - pentru salariile angajaților din sistem, întreținerea școlilor), complementară (de la bugetul local - pentru burse, renovări, facilități, dotări, infrastructură) și suplimentară (tot de la bugetul de stat - cheltuieli ocazionale: examene și concursuri școlare, proiecte etc.).

Deși în 2007 a fost semnat un Pact Național pentru Educație, care includea un punct privind finanțarea educației la un nivel de 6% din PIB, iar Legea educației naționale nr. 1/2011 impune alocarea unui procent de 6% din PIB către educație, acest lucru nu este nici pe departe respectat. Privind retrospectiv, în ultimii ani, România a alocat puțin peste 3% către sectorul de educație.

Efectele? Subfinanțarea cronică a educației a avut impact asupra calității și echității educației, a limitat capacitatea școlilor de a investi în formarea continuă a profesorilor și a condus la apariția practicilor ilegale de tipul „fondul clasei/școlii”, unități de învățământ care nu corespund nevoilor elevilor, cu infrastructură precară, fără dotări și cu materiale didactice învechite.

Astfel, când vine vorba de finanțarea de bază, trebuie să avem în vedere și costul standard per elev („per capita”) - acel quantum care se acordă pentru fiecare elev în parte, în funcție de tipul unității de învățământ în care se află.

Deși formula de finanțare pe baza costului standard per preșcolar/ elev are o serie de coeficienți de corecție (care țin de mediul de rezidență, de învățământul în limba maternă, de

învățământul special), nivelul acestora nu este adecvat nevoilor, pe de o parte, și nici nu ține cont de o serie de alți factori precum contextul socio-economic în care se află elevul sau de mediul familial.

Finanțarea educației nu răspunde nevoilor școlilor, elevilor și profesorilor (trebuie menționat că, la momentul de față, o pondere de 95% din costul standard per elev merge către salariile angajaților din sistem).

Ce soluții recomandăm?

- Consolidarea capacității Consiliului Național pentru Finanțarea Învățământului Preuniversitar pentru a realiza o analiză riguroasă a nevoilor de finanțare ale școlilor și pentru a putea stabili în mod real costul standard per elev, pe care să îl transmită către Ministerul Finanțelor Publice.
- Modificarea formulei de calcul a costului standard per preșcolar/elev, adecvarea coeficienților de corecție existenți la nevoile de finanțare și includerea altor coeficienți de corecție care să țină cont de situația socio-economică a familiei, gradul de risc în care se află elevul etc. Astfel, se va contribui la diminuarea diferențelor și la consolidarea echității în educație, printr-o inițiativă legislativă care să reglementeze toate aceste aspecte.
- Asigurarea alocării de către Guvern a unui procent cât mai apropiat de 6% din PIB (în funcție de nevoile de finanțare identificate) pentru sectorul de educație, conform Legii educației naționale, și creșterea finanțării de bază, astfel încât să acopere în mod real nevoile elevilor, profesorilor și școlilor.
- Adoptarea unui cost standard per antepreșcolar adecvat, care să răspundă nevoilor acestora.

Burse în toată România

II. Burse în toată România

Care sunt problemele

De exemplu, în Comuna Pilu, județul Arad, bursa școlară este de 8 lei pe lună. În alte câteva sute de localități din România, lucrurile stau mult mai rău: consiliile locale nu acordă burse deloc.

Conform unei analize a Consiliului Național al Elevilor, aproape 37% dintre primării nu acordă burse pentru elevi, iar 55% acordă burse mici și foarte mici. Doar aproape 9% dintre primării acordă toate tipurile de burse pentru elevii care se încadrează în diferitele criterii. Deși sistemul educațional se fundamentează pe niște principii bine definite, precum cel al echității, acest lucru se reflectă insuficient în politicile educaționale curente.

Bursele școlare reprezintă atât un stimulent social pentru elevii din medii dezavantajate, cât și o recompensă a efortului academic pentru elevii cu rezultate deosebite la învățătură. Bursele ar trebui să fie acordate în cantumuri decente, însă acest lucru nu se întâmplă în cele mai multe dintre situații, din cauza faptului că, la momentul de față, singurele responsabile de acordarea bursei școlare sunt administrațiile publice locale, care au libertatea de a stabili ce cantumuri doresc.

În luna decembrie a anului trecut, Guvernul României a aprobat Hotărârea nr. 1064/2020, conform căreia cantumul minim pentru fiecare categorie de burse este de minimum 100 de lei/elev/lună, bani care vor veni de la nivel central, către autoritățile publice locale, care vor putea suplimenta această sumă din fondurile proprii. Acest lucru nu va fi posibil, însă, dacă

În legea bugetului de stat pentru anul 2021 nu vor exista sume alocate special cu această destinație.

Ce soluții recomandăm?

- Adoptarea unei legi a burselor școlare, care să prevadă atât asigurarea finanțării burselor școlare de la bugetul de stat, cât și criteriile generale de acordare a acestora și cuantumul minime, calculate ca procente din salariul minim pe economie.
- Transferarea, pe linie directă, de la bugetul de stat, către administrațiile publice locale, a sumelor de bani aferente cuantumulor minime stabilite de lege.

Educație fără corupție

III. Educație fără corupție

Care sunt problemele

Un rezultat al subfinanțării sistemului educațional se resimte și în buzunarele părinților. Fenomene precum „fondul clasei” și „fondul gardianului” sunt practici comune în majoritatea școlilor, însă acestea sunt complet ilegale. Astfel, sumele necesare pentru a asigura o bază materială minimă și securitatea elevilor, pe care statul ar trebui să le asigure, sunt colectate în mod ilegal prin contribuțiile părinților în toată țara.

Conform studiului realizat de Salvați Copiii în anul 2010, „în România, învățământul este gratuit doar în teorie. În practică, părinții sunt nevoiți să achite costuri care nu apar în nicio lege sau reformă a educației, astfel că un copil trebuie să aducă de acasă peste 3.000 lei anual, în medie.

Finanțarea deficitară a învățământului, multiplele reforme începute și abandonate pe traseu au făcut ca, în doar opt ani, costurile ascunse ale educației să se dubleze: în medie, de la 1.490 lei per copil la 3.093 lei per copil/an. Decontul îl plătesc părinții, iar copiii ale căror familii nu au resursele financiare necesare sunt mult mai vulnerabili și discriminați”.

Ce soluții recomandăm?

- Aplicarea cu fermitate a cadrului legal care interzice astfel de practici în sistemul de educație.
- Modificarea cadrului legal privind finanțarea educației, astfel încât să fie asigurată obligativitatea alocării resurselor

necesare pentru acoperirea unor astfel de costuri din fonduri publice (centrale și/sau locale).

- Dezvoltarea de mecanisme care să combată și să prevină practici precum colectarea fondurilor ilegale în școală și nefiscalizarea meditațiilor.

Curriculum de calitate

LUN.

MAR.

MIE.

JOI

VIN.

IV. Curriculum de calitate

Care sunt problemele

Gradul de asimilare a informației este unul scăzut în școlile românești, lucru care a fost evidențiat și mai tare de pandemia de COVID-19, iar, pentru eficientizarea procesului de învățare, trebuie să ne concentrăm atenția pe profilul absolventului.

Primul obiectiv-cheie este reducerea numărului de ore alocate materiilor neesențiale specializării elevului (ex.: orele de educație artistică pentru un profil teoretic) și realocarea acestora către alte discipline adiacente specializării. În practică, soluția este reprezentată de puterea elevului de a alege. Curriculumul la decizia elevului din oferta școlii (CDEOS) reprezintă un mecanism care poate oferi elevilor o mai mare libertate în ceea ce privește materiile studiate la clasă.

Curriculumul diferențiat va aduce conținut specific profilului de studiu, pentru fundamentarea noțiunilor de bază în specializarea aleasă, iar curriculumul la decizia elevului din oferta școlii va permite elevilor să aleagă ceea ce îi pasionează și le va oferi posibilitatea de a-și individualiza parcursul educațional în funcție de propriile nevoi.

Sugestiv în acest sens este modelul francez, unde, în ultimii doi ani de liceu, ponderea trunchiului comun (materiile pe care le studiază elevii, indiferent de profil) și, respectiv, a curriculumului diferențiat (materii care variază în funcție de profilul elevului) variază invers proporțional. Dacă trunchiul comun ajunge de la aproximativ 42,5% în ceea ce este echivalentul clasei a XI-a în România, în al doilea an, acesta nu depășește 27%.

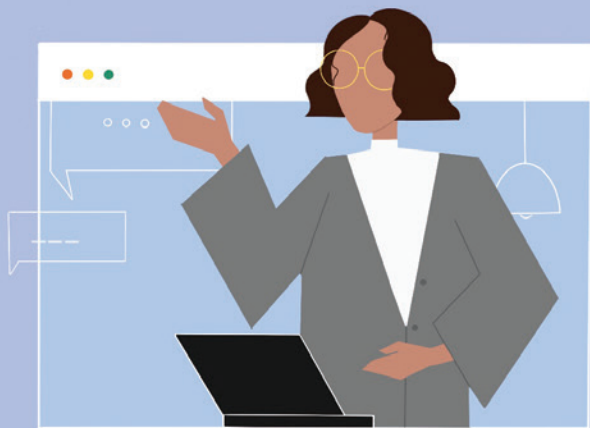
În același timp, curriculumului diferențiat îi este acordată atenția cuvenită, însumând în primul an aproximativ 40% și atingând în anul terminal valori între 55%-60%, în funcție de specializare. Ponderea materiilor opționale rămâne constantă, în jurul a 17% din total.

Pentru a pune această idee în practică este nevoie și de o rețea mult mai dezvoltată de consilieri școlari care să-i ajute pe elevi cu orientarea în carieră încă de la vârste fragede.

Ce soluții recomandăm?

- Modificarea art. 65, alin. (5) din Legea educației naționale nr. 1/2011, în sensul:
 - Modificării denumirii de Curriculum la decizia școlii cu denumirea de Curriculum la decizia elevului din oferta școlii;
 - Creșterii ponderii elevilor în procesul de elaborare și aprobare a curriculumului la decizia elevului din oferta școlii, prin implicarea lor directă în propunerea și alegerea opțiunilor pe care să le studieze.

Digitalizarea educației

V. Digitalizarea educației

Care sunt problemele

Sistemul de învățământ românesc se află într-o situație dezavantajată, apărută în urma tranziției către educația online. Odată cu această tranziție, au ieșit la suprafață unele carențe ale sistemului de educație, ce nu au fost în totalitate rezolvate în anul școlar 2019-2020.

Mai mult de o treime dintre elevii români nu au avut acces la educația online, finanțată de statul român. În acest sens, se impune accelerarea procesului de achiziție publică a dispozitivelor conectate la internet pentru elevii din medii defavorizate.

Resursele educaționale online/la distanță sunt încă limitate, iar abordarea educației online/la distanță nu este uniformă și coerentă la nivel național.

Competențele digitale ale profesorilor, elevilor și părinților sunt și ele limitate și este nevoie ca în școlile dezavantajate să fie aplicate intervenții integrate - pe lângă achiziționarea și distribuirea dispozitivelor conectate la internet sunt necesare și programe de formare specifice atât pentru cadrele didactice, cât și pentru părinți și elevi.

Ce soluții recomandăm?

- Accelerarea procesului de achiziție publică a dispozitivelor conectate la internet pentru elevii care se află în imposibilitatea de a participa la activitățile online.
- Replicarea la nivel național a unui model de sistem de

alertă timpurie în fiecare școală prin care sunt identificate, monitorizate și abordate vulnerabilitățile elevilor pentru prevenirea abandonului școlar (cum este cel dezvoltat în Modelul UNICEF Pachetul Educație Incluzivă de Calitate).

- Organizarea unor programe de educație remedială pentru elevii din medii dezavantajate (în special pentru cei care nu au avut acces la educația online/la distanță).
- Elaborarea unei strategii pentru dezvoltarea competențelor digitale la nivel național, care să acopere nevoile profesorilor, părinților și elevilor.
- Revizuirea strategiei naționale pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii și actualizarea ei la contextul pandemiei de COVID-19.

Educație incluzivă

VI. Educație incluzivă

Care sunt problemele

Accesul și participarea copiilor cu dizabilități la o educație incluzivă de calitate rămân încă la un nivel limitat în toate ciclurile de educație preuniversitară, conform proiectului de Strategie națională pentru drepturile persoanelor cu dizabilități. În privința accesibilității școlilor, proiectul menționează că „doar 21% dintre școlile gimnaziale au o rampă de acces corespunzătoare, 13% au intrarea accesibilă, iar calea de acces către 15% dintre școlile gimnaziale nu poate fi folosită.

Există școli în care nicio clasă nu se află pe o cale accesibilă pentru persoanele cu dizabilități locomotorii (9%), dar mai ales pentru persoanele cu deficiențe vizuale (45%). Pentru accesibilizarea spațiilor educaționale pentru elevii cu dizabilități senzoriale este nevoie de tehnologii asistive corespunzătoare, de materiale didactice adaptate, care, însă, lipsesc într-o măsură foarte mare”.

Profesorii din învățământul de masă au o pregătire superficială în psihopedagogie specială, în cel mai bun caz, iar formarea lor în domeniul educației incluzive este una limitată. Trecerea educației în format exclusiv online a reprezentat o adevărată provocare pentru elevii cu dizabilități sau cu cerințe educaționale speciale, integrați în învățământul de masă sau școlarizați în centre de educație incluzivă, întrucât nu au putut beneficia de activități de învățare adaptate la nevoile lor.

Pe lângă aceste probleme impuse de noul context, e important să adresăm și problemele deja existente din sfera accesibilității/incluziunii școlare, cum ar fi gradul scăzut de investiție în infrastructura școlară pentru a fi adaptată cerințelor tuturor elevilor.

O altă problemă la nivel de teritoriu este numărul redus al cadrelor didactice de sprijin sau a altor servicii de sprijin pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES). Astfel, este necesară creșterea numărului acestor cadre de sprijin și majorarea treptată a salariilor, cu scopul de a asigura sprijinul educațional de care unii elevi au nevoie în învățământul de masă.

Pentru a asigura incluziunea elevului cu CES în învățământul de masă, din punct de vedere logistic, este necesară eliminarea din lege a posibilității unităților de învățământ de a funcționa peste efectivul maxim admis și respectarea prevederii conform căreia pentru fiecare elev cu CES integrat într-o clasă din învățământul de masă este obligatorie reducerea cu două locuri a efectivului clasei respective.

Ce soluții recomandăm?

- Adoptarea proiectului de strategie națională pentru promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități și punerea în aplicare a planurilor sectoriale.
- Accelerarea procesului de achiziție publică a dispozitivelor conectate la internet pentru elevii cu dizabilități, împreună cu softurile asistive necesare. Asigurarea din fonduri publice (centrale și locale) a manualelor școlare în formate accesibile elevilor cu dizabilități, a tehnologiilor asistive etc.
- Realizarea de către Ministerul Educației a unei analize în contextul curricular actual și identificarea unor soluții pentru creșterea centrării învățării pe nevoile elevilor cu CES.

- Creșterea numărului cadrelor didactice de sprijin/specialiștilor în acest domeniu, a serviciilor de sprijin educațional și de abilitare-reabilitare și mărirea salariilor în mod treptat.
- Elaborarea și adoptarea unor norme legale care să oblige unitățile administrativ-teritoriale (UAT-urile) să asigure adaptarea infrastructurii unităților de învățământ de masă pentru a crește accesibilitatea (rampe de acces, praguri scăzute, servoscară, toalete adaptate etc.).
- Abrogarea posibilității unităților de învățământ de a mări efectivul de elevi prevăzut în planul de școlarizare și respectarea prevederii conform căreia se scade efectivul de elevi pentru fiecare elev cu cerințe educaționale speciale.

Desegregarea școlară și managementul diversității școlare

VII. Desegregarea școlară și managementul diversității școlare

Care sunt problemele

Sistemul de educație din România se confruntă și cu o serie de probleme care țin de incluziunea copiilor aparținând minorităților etnice sau din alte grupuri vulnerabile. Conform studiilor Agenției Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, segregarea școlară a copiilor/elevilor romi este pe un trend ascendent, afectând aproape o treime din elevii romi (29% dintre elevii romi învață în clase complet sau majoritar constituite din elevi romi).

Problemele legate de discriminare s-au agravat în perioada pandemiei și, deși cadrul juridic pentru desegregare școlară a fost modificat în 2016, acesta nu este încă în vigoare. Metodologia de monitorizare a segregării școlare a fost adoptată la finele anului 2019, dar încă nu a fost aplicată în sistem.

Formarea profesorilor pentru promovarea și managementul diversității școlare este limitată. Totodată, resursele educaționale disponibile pentru promovarea și managementul diversității școlare sunt puține și nu asigură o acoperire uniformă a tuturor ciclurilor de educație.

Nu în ultimul rând, un pas către o comunitate școlară mai incluzivă este reprezentat de posibilitatea unei persoane minore de a sesiza Consiliul Național de Combatere a Discriminării (CNCD), fără a avea suport legal din partea reprezentantului legal. Acest lucru poate fi realizat prin modificarea legislației antidiscriminare, pentru a permite minorului să facă o plângere/sesizare, cu sprijinul unui avocat din oficiu.

Ce soluții recomandăm?

- Accelerarea implementării măsurilor pentru intrarea în vigoare a noului cadru juridic pentru desegregare școlară.
- Monitorizarea segregării școlare pe toate cele cinci criterii de desegregare.
- Acordarea priorității pentru dezvoltarea resurselor educaționale și formării managerilor școlari și a profesorilor pentru promovarea și managementul diversității școlare.
- Modificarea legislației antidiscriminare pentru a da posibilitatea unui minor de a sesiza CNCD în mod direct, fără sprijinul unui reprezentant legal.

Bibliografie:

- [Cât \(nu\) investim în educație? – Analiza Națională privind acordarea burselor pentru elevi](#)
- [Învățământul gratuit COSTĂ!](#)
- [ECRI REPORT ON ROMANIA](#)

Studii relevante:

- [Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027 – proiect](#)
- [Raportul privind starea învățământului profesional și tehnic](#)
- [Raportul privind implementarea Statutului Elevului la nivel național, 2019-2020](#)
- [Studiu „Costurile Investiției Insuficiente în Educație în România”](#)
- [Raportul privind starea învățământului din perspectiva elevilor](#)
- [Studiu OCDE privind evaluările și examinările în domeniul educației](#)

Date de contact

Consiliul Național al Elevilor:

Rareș Voicu

Președinte

+40 772 113 908

raresvoicu@consiliulelevilor.ro

Antonia Karina Caramihai

Secretar executiv relații externe

+40 725 535 221

karina@consiliulelevilor.ro | contact@consiliulelevilor.ro

Reprezentanța UNICEF în România:

Raluca Dinu-Paicu

Partnerships Officer

+40 744 786 809

rdinu@unicef.org

CONSILIUL ELEVILOR

Fii vocea colegilor tăi!

Consiliul Național al Elevilor (CNE) este structura de reprezentare a tuturor elevilor din România, ce are drept scop apărarea drepturilor și intereselor beneficiarilor primari ai educației în relația cu instituțiile statului.

Primul consiliu județean al elevilor condus exclusiv de elevi a fost înființat în anul 2002, în județul Cluj. La doar 4 ani mai târziu, în 2006, a fost înființat Consiliul Național al Elevilor, reunind, la acel moment, peste 18 substructuri. În prezent, Consiliul Elevilor are 41 de structuri județene (și o structură municipală, la nivelul municipiului București) și peste 19.000 de structuri la nivel școlar, asigurând, astfel, reprezentarea a peste 2,5 milioane de elevi.

De-a lungul existenței sale, Consiliul Național al Elevilor a luptat pentru ca drepturile elevilor să fie respectate, având poziții ferme pe teme educaționale și luptând pentru ca vocea elevilor să fie cu adevărat ascultată de către decidenți.

Activitatea Consiliului Național al Elevilor poate fi urmărită pe pagina consiliulelevilor.ro.

UNICEF este prezent în România și în alte 190 de țări și teritorii pentru a promova supraviețuirea și dezvoltarea copiilor din perioada copilăriei mici până la adolescență. Pentru Reprezentanța UNICEF în România creșterea și consolidarea participării copiilor reprezintă o prioritate atât în cadrul programelor implementate, cât și în dialogul cu principalii decidenți politici și cu alți parteneri.

În România, UNICEF lucrează împreună cu actori cheie precum Guvernul, Parlamentul, autorități locale, societatea civilă, sectorul privat, parteneri naționali și internaționali și mass media pentru a asigura accesul tuturor copiilor la educație timpurie de calitate și la școală, pentru protejarea adolescenților și monitorizarea drepturilor copilului, pentru protecție socială și pentru mobilizarea de resurse în beneficiul copiilor. Pentru Reprezentanța UNICEF în România creșterea și consolidarea participării copiilor reprezintă o prioritate atât în cadrul programelor implementate, cât și în dialogul cu principalii decidenți politici și cu alți parteneri.

Pentru mai multe informații despre UNICEF și activitatea sa, vizitați www.unicef.org/romania/ro.

Urmăriți UNICEF în România pe [Facebook](#) și [Instagram](#).

